avrotros

vrijdag concert

Liefde | Muzikale Meesterwerken | AVROTROS Klassiek I
AVROTROS Klassiek II | AVROTROS Vocaal
Radio Filharmonisch Orkest | Groot Omroepkoor

vrijdag 16 november 2018, 20.15 uur
inleiding Jan-Willem van Ree 19.30 uur

Onbereikbare liefde

Radio Filharmonisch Orkest
Dima Slobodeniouk dirigent
Liza Ferschtman viool

Pjotr Iljitsj Tsjaikovski 1840-1893
Romeo en Julia fantasie-ouverture naar Shakespeare 1870-1880

Béla Bartók 1881-1945
Eerste vioolconcert 1907-1908
Andante sostenuto
Allegro giocoso

PAUZE

Sergej Prokofjev 1891-1953
Delen uit **Assepoester opus 87** 1940-1944
1. **Inleiding** (Suite 1 nr.1)
2. **Pas de châle / Dans met de sjaal** (Suite 1 nr.2)
3. **Ruzie** (Suite 1 nr.3)
4. **Feeën-petemoei en de winterfee** (Suite 1 nr.4)
5. **Mazurka** (Suite 1 nr.5)
6. **Assepoester gaat naar het bal** (Suite 1 nr.6)
7. **Assepoester in het paleis** (Suite 2 nr.5)
8. **Galop** (Suite 2 nr.6)
9. **Assepoesters wals** (Suite 1 nr.7)
10. **Middernacht** (Suite 1 nr.8)

Het nieuwe seizoen: **Liefde**

Zoals u van ons gewend bent, bestaat het AVROTROS Vrijdagconcert uit verschillende deelseries, met voor ieder wat wils. Een substantieel deel van de geprogrammeerde werken is geïnspireerd door liefde, in vele uitingsvormen. Alle drie werken van dit concert refereren aan het thema. Om te beginnen Tsjaikovski's tedere en schrijnende muziek over het archetypische ongelukkige liefdespaar Romeo en Julia. In zijn 'fantasie-ouverture' schildert Tsjaikovski enkele scènes uit Shakespeares vermaarde drama. Ook het *Eerste vioolconcert* van Béla Bartók stond onder het teken van onbereikbare liefde. Het romantische werk in twee delen was bestemd voor de jonge violiste Stefi Geyer. Toen Bartóks gevoelens niet beantwoord werden borg hij het concert op. Het bleef onuitgevoerd tot twee jaar na het overlijden van de violiste en vijftig jaar nadat het was ontstaan. Na de pauze Prokofjevs *Assepoester-suite* uit 1945, naar het verhaal over een poetsvrouw die zich als een prinses ontpopt. Voor Prokofjev symboliseerde die afloop de triomf van Goed over Kwaad.

Na het concert is er gelegenheid om een drankje te nuttigen.

Pieces of Tomorrow Festival

Morgen zal het Radio Filharmonisch Orkest onder leiding van Dima Slobodeniouk de werken van Tsjaikovski en Prokofjev opnieuw uitvoeren tijdens het **Pieces of Tomorrow Festival** in TivoliVredenburg vanaf 19.00 uur. Daar komen bij elkaar: klassieke muziek, popsfeer, een biertje, geen dresscode, en de vertrouwde host St. Paul.

Live-uitzending en webcast

Alle luisteraars kunnen volop genieten van de muziek als mobiele telefoons, horloges en gehoorapparaten geen geluid maken. Presentatie voor Radio 4 door Mark Brouwers. Het concert is ook te volgen via de webcast op de site van NPO Radio 4.

→ WWW.NPORADIO4.NL

wolfgang Dit concert is deels te volgen via de Wolfgang app. Met deze app krijgt het publiek in de zaal toelichting op Prokofjevs *Assepoester* via de eigen smartphone, zodat de concertbeleving wordt vergroot. Terwijl de musici spelen, biedt deze app uitleg en verhaal over wat er op dat moment in de muziek te horen is. Gratis te downloaden in de App Store en Google Store.

→ WWW.WOLFGANGAPP.NL

Onbereikbare liefde

Tsjaikovski en *Romeo en Julia*

In de negentiende eeuw deden Engelse en Franse schrijvers het niet alleen goed in eigen land, maar ook bij de Russische adel. Kennis van buitenlandse literatuur was overtuigend bewijs dat men tot hogere kringen behoorde. Op de adellijke leeslijst maakte Shakespeare een relatief late, maar stormachtige entree. Een *Hamlet*-uitvoering in Moskou in 1837 ontketende een rage in de Russische theaters en droeg ertoe bij dat diverse auteurs, waaronder Poesjkin, Shakespeare als hun grote voorbeeld op het schild hesen.

Kennis van buitenlandse literatuur was overtuigend bewijs dat men tot hogere kringen behoorde. Op de adellijke leeslijst maakte Shakespeare een relatief late, maar stormachtige entree.

Tot de fans van het eerste uur behoorde ook Pjotr Iljitsj Tsjaikovski. Als geletterd componist met een heftig gevoelsleven kon hij niet ongevoelig blijven voor Shakespeares extreme dramatiek. Drie ouvertures getuigen daarvan; *Romeo en Julia* was de eerste en werd de beroemdste. Vreemd genoeg koos Tsjaikovski dit toneelstuk niet uit eigen beweging, maar op voorstel van zijn mentor Mili Balakirev. Vanaf dat moment liet het hem echter niet meer los. Het verhaal over een onmogelijke liefde tussen twee telgen van rivaliserende families weerspiegelde zijn eigen amoureuze ongemak als homoseksueel. Twee vroege versies van het werk gingen roemloos ten onder; pas na tien jaar sleutelen kreeg de ouverture vaste vorm.

PJOTR ILJITSJ TSJAIKOVSKI

Zoals elke theatercomponist abstraheert Tsjaikovski de verhaallijn aanzienlijk. Mede daarom noemde hij dit werk een 'fantasie-ouverture': de muziek geeft veeleer de sfeer van Shakespeares drama weer in plaats van specifieke anekdotes. Het werk begint met ingehouden dreiging. Hier bewijst Tsjaikovski zich als fijngevoelig sfeermeester; wat later zou hij dat talent ten volle benutten in zijn balletmuziek. Het quasi-religieuze gehalte van de introductie verwijst naar Broeder Lorenzo, de vertrouweling die het gedoemde liefdespaar steunt maar de fatale afloop niet kan verijdelen.
De rivaliserende families maken hun entree met flamboyante, vinnige gebaren. Daarmee contrasteert het liefdesthema van Romeo en Julia – zo'n trage, emotioneel geladen melodie waarop Slavische componisten het patent lijken te hebben – en in het woelige vervolg raken die drie afzonderlijke thema's met elkaar verweven. Het tragische lot van de geliefden is onafwendbaar, en zo klinken ook de imposante slotmaten, ingeluid door een tranen-pinkelende harp: als verdriet waarin berusting al besloten ligt.

Bartók *Eerste vioolconcert*

Béla Bartóks *Eerste vioolconcert* was één van die verborgen schatten die jaren na de dood van de componist worden opgedolven. Een jeugdwerk kun je het niet noemen – Bartók was zesentwintig toen hij het componeerde – maar het was wel zijn jeugdige onzekerheid die hem van publicatie weerhield. Het eerste deel ervan incorporeerde hij later in een andere compositie, maar het oorspronkelijke concert bleef tot 1956 een blinde vlek. En toen viel er heel wat in te halen, want het is een stuk dat het niveau van een curiosum ontstijgt. En het toont een onverwacht romantische kant van een componist die er in zijn bekendere werken vaak stevig op los beukt.
De Hongaarse Bartók werd in de jaren 1920 beroemd door zijn unieke 'crossover' van oeroude Balkanmuziek en eigentijdse compositietechnieken. Samen met Debussy, Stravinsky en Schönberg behoort hij tot de grote muziekvernieuwers van de twintigste eeuw. Helaas kwam die erkenning pas op gang toen hij berooid en doodziek als emigrant in Amerika zijn laatste jaren sleet. Onbegrip, afwijzing en zelfs rechtstreekse tegenwerking vormden een patroon in zijn leven.
Zijn jeugd was weinig uitbundig. Door ziektes bracht hij veel tijd alleen op zijn kamer door en na de dood van zijn vader verhuisde het gezin diverse malen – ook geen garantie voor een stabiel

sociaal leven. Als conservatoriumstudent was hij stil en teruggetrokken. Zijn eerste publieke succes, het Richard Strauss-achtige symfonische gedicht *Kossuth*, maakte hem eerder verlegen dan trots. Maar verdere weerklank bleef uit en van een belangrijk pianoconcours in Parijs keerde hij met lege handen terug. Rond 1907 was Bartók zoekende en op het randje van desillusie. Het gevoel niet mee te tellen in het grootsteedse muziekleven voedde zijn idealisering van de traditionele boerencultuur: zijn eerste volksmuziek-verkenningen dateren uit die periode.

Bartók componeerde zijn *Vioolconcert* voor de jonge violiste Stefi Geyer. Het was een ondubbelzinnige liefdesverklaring – en een muzikaal portret.

En hij ontmoette de jonge violiste Stefi Geyer. Voor haar componeerde hij het *Vioolconcert*. Het was een ondubbelzinnige liefdesverklaring – en een muzikaal portret. Het eerste deel toont Geyers "hemelse en ingetogen" kant. Bartók noemde het "de meest openhartige muziek die ik geschreven heb". De eerste vier noten van de soloviool vormen het DNA van het hele werk, een leidmotief waaruit nieuw materiaal groeit en dat herhaaldelijk in andere gedaanten terugkeert. Deel twee, een energiek Scherzo, gaf "de vrolijke, geestige, onderhoudende Stefi" weer. Ook hier verkiest Bartók het voortdurend omvormen van kleine motiefjes boven het klassieke stramien van duidelijke contrasterende thema's. Kort voor het slot klinkt plots een volksig deuntje, gespeeld door twee fluiten: een verwijzing naar een gelukkige middag die Bartók met Geyer en haar broer zingend hadden doorgebracht.

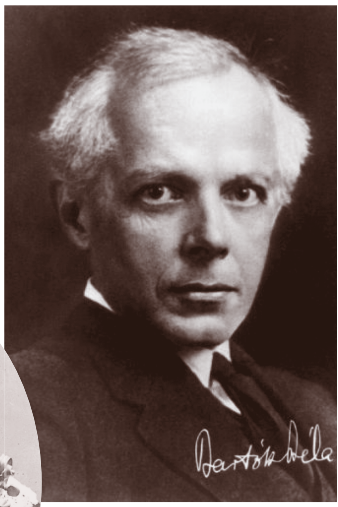

BÉLA BARTÓK

STEFI GEYER

Van een derde deel dat “de onverschillige, koele en zwijgzame Stefi” zou portretteren zag hij wijselijk af. Maar ondanks zijn toewijding voelde Geyer zich noch tot de componist, noch het concert aangetrokken. Nog in hetzelfde jaar stuurde zij hem een afscheidsbrief waaruit bleek dat vooral Bartóks atheïsme haar dwarszat. Pas in 1956 dook het manuscript weer op in Geyers nalatenschap – en kreeg Bartók postuum de eer voor dit originele, fascinerende werk.

SERGEJ PROKOFJEV

Prokofjev *Assepoester*

Het had een spijtbetuiging kunnen zijn, of een satirische grap: de componist die zijn naam vestigde met militant modernisme schrijft op latere leeftijd een lieflijk sprookjesballet over Assepoester. Maar zulke ongerijmdheden horen bij Sergej Prokofjev; ze kenmerkten zijn stijl van meet af aan. Op het conservatorium choqueerde hij leerlingen en medestudenten met pianocomposities die een inspiratiebron voor Kalasjnikovs machinegeweer hadden kunnen zijn. Tezelfdertijd schreef hij gavottes en walsjes, en verklaarde hij dat Haydn en Tsjaikovski zijn favoriete componisten waren. Als dertiger componeerde hij de extreem dissonante Symfonieën 2 en 3, maar ook een bijna romantisch *Vioolconcert*. Het componeren van balletmuziek was voor hem bepaald geen onverkend terrein en zijn liefde voor sprookjes had hem na zijn kindertijd niet losgelaten. *Assepoester* paste dus perfect in dat grillige patroon. Hij was vijftig geworden, ook nog; op die leeftijd slaan velen een mildere toon aan.

En toch, en toch. Halverwege Prokofjevs oeuvre tekent zich een opvallende koerswijziging af waarvoor het verlies van wilde haren maar een halve verklaring is. Niet alleen hijzelf was veranderd, maar ook het Rusland waarin hij na jarenlange afwezigheid was teruggekeerd. Dat een Sovjetkunstenaar zich aan Partijdoctrines diende te houden was hem bekend – maar de a-politieke, eigenwijze, ijdele Prokofjev achtte zijn componeerstijl flexibel genoeg om niet al te veel concessies te hoeven doen. Dat hij gemanipuleerd werd leek hem volledig te ontgaan.

Na het uitbreken van de Revolutie in 1917 had hij Rusland verlaten omdat daar “nu geen behoefte aan muziek” zou zijn. Van een zekere wereldvreemdheid getuigde hij toen al. Zijn verhoopte carrière in Amerika kwam evenwel niet van de grond en omdat hij (in zijn eigen woorden) niet “als een mislukking” naar Rusland wilde terugkeren vestigde hij zich in Parijs. Daar had hij aanmerkelijk meer succes, mede door de balletten die hij voor de beroemde dansgroep van Sergej Diaghilev schreef.

Prokofjevs “nieuwe eenvoud” paste perfect in het volksverheffende, toegankelijke idioom dat van een Sovjetcomponist werd verwacht.

Het Kremlin speelde handig in op Prokofjevs heimwee: hij werd tot “ambassadeur van de Sovjetkunst” gebombardeerd en met concertuitnodigingen en compositieopdrachten terug naar het moederland gelokt. Zijn definitieve verhuizing naar Moskou, in 1936, gold als een triomf over het decadente Westen. Extra geloofwaardig was die ‘bekering’ omdat Prokofjev zelf zijn muzikale taal rond 1930 al aanzienlijk had gesimplificeerd. Onder invloed van Christian Science, een Amerikaanse geloofsleer die hij heilzaam achtte voor zijn “vurige temperament”, verruilde hij zijn rauwe expressionisme voor een melodieuzere componeerstijl. Die “nieuwe eenvoud” paste perfect in het volksverheffende, toegankelijke idioom dat van een Sovjetcomponist werd verwacht.
En inderdaad is *Assepoester* toegankelijk en melodieus. Het ballet heeft altijd in de schaduw gestaan van het beroemdere *Romeo en Julia* dat hij een paar jaar eerder componeerde, eveneens voor het Kirov-ballet. Veel passages in *Romeo en Julia* werden “ondansbaar” geacht, dus wilde Prokofjev een conventioneler ballet schrijven “waarin de dansers alle gelegenheid hebben hun techniek te demonstreren”. *Assepoester* moest de glorieuze traditie van Tsjaikovski’s *Notenkraker* en *Zwanenmeer* voortzetten.

Ondertussen was de Tweede Wereldoorlog uitgebroken – een omstandigheid die Prokofjevs aandacht verlegde naar minder speelse composities (de opera *Oorlog en Vrede*), maar hij voelde zich sterker aangetrokken tot het niets-aan-de-handland van zijn

ballet. Het onderwerp was veilige materie, zelfs in een Sovjetdictatuur. Het sprookje over het huissloofje dat door haar stiefmoeder en -zussen geterroriseerd wordt en uiteindelijk met een Prins trouwt bevatte geen dissidente ondertonen – integendeel zelfs. In de Sovjet-uitleg vertegenwoordigt Assepoester 'Het Goede' en overwint met haar puurheid en belangeloosheid de uitbuiting van haar bourgeois-familieleden.
Prokofjev zag, zoals gewoonlijk, enkel de muzikale kansen die het verhaal bood: "Ik voelde me uitgedaagd door de mysterieuze fee die Assepoester te hulp schiet, de twaalf dwergen die het eind van haar betovering aankondigen door de klok middernacht te laten slaan, de wereldomvattende zoektocht van de Prins, de natuurevocaties van de feeën die de vier seizoenen verbeelden..."

De première in 1945 was dan ook een enorm succes. Sovjet-critici prezen Prokofjevs vermogen om "positieve, opbouwende" muziek te schrijven in een toegankelijke taal. Eén recensent bombardeerde Prokofjev zelfs tot "de nieuwe walskoning" – een opmerkelijk compliment voor een componist wiens eerdere balletmuziek het publiek met de vingers in de oren de zaal had uitgejaagd. Prokofjev was zelf vooral tevreden over de grilliger passages, zoals de karikaturale muziek die Assepoesters boze zusters portretteert. Het hoogtepunt van het werk is de episode 'Middernacht': het dreigende klokgelui dat het eind van Assepoesters betovering aankondigt is voorzien van prachtige orkestrale kleuringen. Prokofjev rekende het tot het beste dat hij geschreven had.

Michiel Cleij

Dima Slobodeniouk, dirigent

De Russische dirigent Dima Slobodeniouk is sinds 2015 chef-dirigent van het Symfonieorkest van Lahti en artistiek directeur van het Sibelius Festival. Daarnaast is hij sinds 2013 ook muziekdirecteur van het Orquesta Sinfónica de Galicia. Afgelopen seizoenen dirigeerde hij onder meer orkesten in Lyon, Gothenburg, Stuttgart, Luzern en IJsland en stond hij voor het Radio Filharmonisch Orkest in het Amsterdamse Concertgebouw. Verder keerde hij als vaste gast terug naar het Filharmonisch Orkest van Helsinki en het Fins Radio Symfonieorkest. Hij werkte samen met onder meer Jean-Yves Thibaudet, Patricia Kopatchinskaja, Dmitri Sitkovetski, Baiba Skride, Viktoria Mullova, Ting Thing Helseth, Anssi Karttunen, Ewa Podles, Barbara Hannigan en Helena Juntunen. Dima Slobodeniouk dirigeert een breed repertoire, van Beethoven, Verdi, Mahler, Sibelius en Stravinsky tot hedendaagse muziek, waaronder werken van Jonathan Harvey, de Catalaanse componist Benet Casablancas en Magnus Lindberg, zoals de Spaanse première van diens *Celloconcert*. En hij voerde twee liedcycli uit van Unsuk Chin (*Les Silences des Sirènes* en *SnagS&Snarls*). Als stimulator van jonge musici werkte Slobodeniouk in 2015 met muziekstudenten van het Verbier Festival, en hij startte hij een dirigeerinitiatief met Orquesta Sinfónica de Galicia, waardoor studenten voor een periode van tien dagen de gelegenheid krijgen op het podium te werken met een professioneel orkest. Dima Slobodeniouk maakte dit seizoen zijn debuten bij de Berliner Philharmoniker, het Symphonieorchester des Bayerischen Rundfunks en het Sydney Symphony Orchestra. Dima Slobodeniouk studeerde viool aan het conservatorium van Moskou, het conservatorium van Midden-Finland en de Sibelius Akademie. Gelijktijdig studeerde hij vanaf 1994 orkestdirectie bij Atso Almila, Leif Segerstam, Jorma Panula, Ilja Moesin en Esa-Pekka Salonen. In het Vrijdagconcert stond Dima Slobodeniouk in maart 2018 voor het Radio Filharmonisch Orkest in een programma met de Nederlandse première van Sofia Goebaidoelina's *Tripelconcert* en de *Zevende symfonie in C 'Leningrad'* van Sjostakovitsj.

DIMA SLOBODENIOUK

MARCO BORGGREVE

10 Liza Ferschtman, viool

Violiste Liza Ferschtman trad de afgelopen seizoenen op in binnen- en buitenland met diverse orkesten in Europa. Ze werkte daarbij samen met dirigenten als Gianandrea Noseda, Tatsuya Shimono, Leonard Slatkin, Mendi Rodan, Lev Markiz, Yakua Yuasa, Jaap van Zweden, Christoph von Dohnányi, Frans Brüggen en Shlomo Mintz. Geboren als dochter van bekende Russische musici kreeg Liza Ferschtman haar eerste vioollessen op haar vijfde van Philip Hirschhorn. Ze volgde masterclasses bij Yvry Gitlis, Igor Oistrach en Aaron Rosand en studeerde tot 1998 bij Herman Krebbers. Daarna werkte ze met Ida Kavafian aan het gerenommeerde Curtis Institute of Music in Philadelphia, en met David Takeno in Londen. Als artistiek leider van het Delft Kamermuziek Festival is Liza naast het optreden met orkesten tevens een gepassioneerd kamermusicus. Zo trad ze de afgelopen jaren op op talrijke belangrijke podia en festivals in Europa (Risor, West Cork, Kempten Festival, Prussia Cove) en de Verenigde Staten (o.a. Ravinia Festival Chicago).

In november 2006 ontving Liza Ferschtman de Nederlandse Muziekprijs, de hoogste onderscheiding voor Nederlandse musici. In mei 2013 voerde Liza op uitnodiging van het Muziekgebouw aan 't IJ de complete solowerken van Bach uit, een muzikale Olympus voor elke violist. Met haar vader, cellist Dmitri Ferschtman, nam ze een cd op met duo's van Kodály, Ravel en Schulhoff. En samen met haar ouders en collega's verzorgde ze op 10 januari 2017 jaar in de serie van de Rotterdamse Kamermuziekvereeniging in de Doelen een programma rond Sjostakovitsj. Recentelijk trad Liza Ferschtman op met onder meer de Wiener Akademie, Orchestre Picardo, BBC Scottish Orchestra, Symfonieorkest Vlaanderen, Dallas Symphony Orchestra, Filharmonisch Orkest van Hong Kong, Orchestre National de Belgique, het Maleisisch Filharmonisch Orkest en het Concertgebouw Kamerorkest. In september 2012 speelde Liza Ferschtman samen met het Radio Filharmonisch Orkest en dirigent George Tchitchinadze in het Vrijdagconcert het *Vioolconcert* van Dvořák.

LIZA FERSCHTMAN

MARCO BORGGREVE

Radio Filharmonisch Orkest

Het Radio Filharmonisch Orkest, opgericht in 1945, is een onmisbare schakel in het Nederlandse muziekleven. Behalve het grote symfonische repertoire speelt het orkest, meer dan welk ander Nederlands symfonieorkest, muziek van dit moment. Het betreft vaak premières van werk dat in opdracht van de omroepseries NTR ZaterdagMatinee en AVROTROS Vrijdagconcert wordt geschreven. Vernieuwende concertideeën als Pieces of Tomorrow en Out of the Blue bereiken een opvallend jong publiek. Vrijwel alle concerten worden rechtstreeks uitgezonden op NPO Radio 4. Dat betekent vanzelf dat het Radio Filharmonisch Orkest optreedt voor een live-publiek dat vele tientallen malen groter is dan een concertzaal ooit zou kunnen herbergen. Het orkest wordt sinds 2012 geleid door chef-dirigent Markus Stenz. Hij heeft illustere voorgangers als Bernard Haitink (beschermheer), Jean Fournet, Hans Vonk, Edo de Waart (eredirigent) en Jaap van Zweden (honorary chief conductor). Het orkest werkte bovendien samen met gastdirigenten als Leopold Stokowski, Kirill Kondrashin, Antal Doráti, Charles Dutoit, Valery Gergiev, Mariss Jansons, Michael Tilson Thomas, Gennady Rozhdestvensky, Peter Eötvös, John Adams, Christoph Eschenbach, Vasily Petrenko, Vladimir Jurowski en Pablo Heras-Casado. Vanaf 1 september 2019 neemt de Amerikaanse Karina Canellakis het stokje van Markus Stenz over. Zij is daarmee de eerste vrouwelijke chef-dirigent van een Nederlands symfonieorkest. De Amerikaan James Gaffigan, vaste gastdirigent sinds 2011, tekende bij tot en met seizoen 2022-2023.

In 2014 kreeg het Radio Filharmonisch Orkest een Edison Klassiek Oeuvreprijs toegekend voor zijn verdiensten voor het Nederlandse muziekleven, in 2017 de Concertgebouw Prijs (samen met het Groot Omroepkoor).

➜ WWW.RADIOFILHARMONISCHORKEST.NL

Wordt u ook vriend van het Radio Filharmonisch Orkest? Zie

➜ WWW.RADIOFILHARMONISCHORKEST.NL/VRIENDEN-VAN-HET-RFO

Een uitbundig AVROTROS Vrijdagconcert was het, de uitvoering van Bernsteins White House Cantata op 8 juni. Het Radio Filharmonisch Orkest schitterde onder de Engelse dirigent Wayne Marshall. Hij ontlokte in de prelude warme en waardige klanken aan het fors bezette RFO en het neuriënde Groot Omroepkoor. Stilte voor de storm, want al snel buitelden de kenmerkende energieke ritmes over elkaar heen. Na hun eerdere Bernsteinprestaties dit seizoen heeft het orkest diens idioom volledig in de vingers, getuige heerlijk brutaal koper en vinnig slagwerk.

– Martin Toet in Place de l'Opéra

BESCHERMHEER
Bernard Haitink
CHEF-DIRIGENT
Markus Stenz
HONORARY CHIEF CONDUCTOR
Jaap van Zweden
ERE-DIRIGENT
Edo de Waart
VASTE GASTDIRIGENT
James Gaffigan
ASSISTENT DIRIGENT
Frans-Aert Burghgraef
Sander Teepen

EERSTE VIOOL
Joris van Rijn
Dimiter Tchernookov
Alexander Baev
Fred Gaasterland
Roswitha Devrient
Maria Escarabajal
Alberto Facanha Johnson
Mariska Godwaldt
Josje ter Haar
Masha Iakovleva
Kerstin Kendler
Anna Korpalska
Pamela Kubik
Leonie Mensink
Pedja Milosavljevic
Gerrie Rodenhuis
Ruud Wagemakers

TWEEDE VIOOL
Casper Bleumers
Andrea van Harmelen
Eveline Trap
Zofia Balcar
Ian van den Berk
Esther de Bruijn
Michiel Eekhof
Yvonne Hamelink
Annemarie van Helderen
Dana Mihailescu
Alexander van den Tol
Nina de Waal
Frits Wagenvoorde

ALTVIOOL
Francien Schatborn
Frank Brakkee
Huub Beckers
Arjan Wildschut
Igor Bobylev
Sabine Duch
Marije Helder
Erik Krosenbrink
Annemijn den Herder
Annemarie Konijnenburg
Lotte de Vries
Ewa Wagner

CELLO
Michael Müller
Eveline Kraayenhof
Harm Bakker
Mirjam Bosma
Crit Coenegracht
Sebastiaan van Eck
Anneke Janssen
Ansfried Plat
Rebecca Smit
Arjen Uittenbogaard

CONTRABAS
Rien Wisse
Wilmar de Visser
Walter van Egeraat
Annika Pigorsch
Sjeng Schupp
Stephan Wienjus
Eduard Zlatkin
Servaas Jessen

FLUIT
Barbara Deleu
Carla Meijers
Maike Grobbenhaar (+ piccolo)

HOBO
Aisling Casey
Marjolein Koning

ALTHOBO
Gerard van Andel

KLARINET
Arjan Woudenberg
Diede Brantjes
Esther Misbeek (+ basklarinet)

FAGOT
Birgit Strahl
Dymphna van Dooremaal

CONTRAFAGOT
Desirée van Vliet

HOORN
Petra Botma-Zijlstra
Toine Martens
Fréderick Franssen
Rebecca Grannetia

TROMPET
Raymond Rook
Mechtild Drop
Hans van Loenen

TROMBONE
Herman Nass
Remco de Jager

BASTROMBONE
Victor Belmonte Albert

TUBA
Bernard Beniers

PAUKEN
Paul Jussen

SLAGWERK
Hans Zonderop
Vincent Cox
Esther Doornink
Paula Brouwer
Arjan Roos
Gerda Tuinstra

HARP
Ellen Versney
Veronique Serpenti

PIANO/CELESTA
Stephan Kiefer

AVROTROS Klassiek
presenteert!

Klassieke muziek zit AVROTROS in het bloed. Met programma's als het AVROTROS Vrijdagconcert, De Klassieken en Het Zondagochtend Concert op NPO Radio 4 en prachtige tv-programma's als het Prinsengrachtconcert, staan wij voor klassieke muziek.

Vol trots presenteren wij ons nieuwe talententraject AVROTROS Klassiek *presenteert*! Ons eerste talent is violist Niek Baar. Ondersteun klassiek talent en profiteer van de vele ledenvoordelen.

Word lid van AVROTROS Klassiek

Slechts **7,50** per jaar!

avrotros klassiek

Als lid van AVROTROS Klassiek:

- ✔ steun je klassiek talent en klassieke muziek
- ✔ ontvang je kosteloos de cd's AVROTROS Klassiek presenteert! (3 cd's per jaar)
- ✔ heb je keuze uit een breed aanbod aan exclusieve klassieke arrangementen

Meer informatie en aanmelden via: www.avrotros.nl/klassiekbijavrotros of bel 035 6726850

avrotros
vrijdag concert
IOFIL

vrijdag 23 november 2018, 20.15 uur
TivoliVredenburg, Utrecht
inleiding Sebastiaan van Eck, 19.30 uur
SERIES RADIO FILHARMONISCH ORKEST, MUZIKALE MEESTERWERKEN

De kunst van het verleiden

Radio Filharmonisch Orkest

Karel Mark Chichon dirigent
Julie Boulianne mezzosopraan

Wagenaar Ouverture De getemde feeks
Berlioz Les nuits d'été
Falla El sombrero de tres picos

De wervelende *Ouverture De getemde feeks* vormt de sprankelende opening van dit concert, gecomponeerd door de vroegere organist van de Dom in Utrecht en directeur van de muziekschool, Johan Wagenaar. Sferen van melancholie, liefdeswanhoop, scheiding en dood hangen over de vijf liederen van *Les nuits d'été* (Zomernachten) van Hector Berlioz. Afsluiting vormt de Spaanse folklore in Manuel de Falla's kruidige balletmuziek *El sombrero de tres picos* (De driepuntige hoed), een aanstekelijke liefdeskomedie.

Les nuits d'été en *El sombrero de tres picos* klinken ook in Het Zondagochtend Concert van 25 november, 11.00 uur in het Concertgebouw; uitzending live op NPO Radio 4

vrijdag 30 november 2018, 20.15 uur
Jacobikerk, Utrecht
inleiding Thea Derks, 19.30 uur
SERIE GROOT OMROEPKOOR

UIT-VERKOCHT

Groot Omroepkoor in Jacobikerk

Groot Omroepkoor

Peter Dijkstra dirigent
Leo van Doeselaar orgel

Pärt Dopo la vittoria
Nana Forte Te Deum Laudamus (wereldpremière)
Kodály Laudes organi
(solist Leo van Doeselaar)
Pärt Which was the son of ...
Penderecki Agnus Dei
Kurtág Delen uit Játékok VI
Rachmaninov uit Nachtwake: Svete Tikhi en Bogoroditse Devo
Schnittke Deel 4 uit Concert voor koor

Een van de hoogtepunten in het Vrijdagconcert is het jaarlijkse a cappella-optreden van het Groot Omroepkoor in de Utrechtse Jacobikerk, ditmaal onder leiding van eerste gastdirigent Peter Dijkstra. De zangers richten de blik op het oosten, naar de wereld van de orthodoxe kerkmuziek en de romantische en moderne na-klanken daarvan.

Welkom bij de prachtige Vrijdagconcerten rond Kerst!

vrijdag 14 december 2018, 20.15 uur
TivoliVredenburg, Utrecht
inleiding Jaap Jan Steensma, 19.30 uur
SERIES AVROTROS KLASSIEK 2, AVROTROS VOCAAL, AVROTROS VRIJDAGCONCERT

Bachvereniging & Marcus Creed

Nederlandse Bachvereniging
Marcus Creed dirigent

Alex Potter alt
Guy Cutting tenor
Matthias Winckhler bas

Bach Cantate Christen, ätzet diesen Tag, BWV 63
Vivaldi Concerto in E 'Il Riposo per il Natale', deel 1
Bach Cantate Meine Seel erhebt den Herren, BWV 10
Schütz Seigegrüßet, Maria, SWV333
Bach Cantate Herz und Mund und Tat und Leben, BWV 147

Als alternatief voor het stralende *Weihnachtsoratorium* trakteert de Nederlandse Bachvereniging in december op blijmoedige cantates ter ere van Maria en kerstmis. Een weelde aan instrumenten vergroot de kerstvreugde. De uitvoering is in handen van Marcus Creed, een vertrouwde dirigent in het Vrijdagconcert.

vrijdag 21 december 2018, 20.15 uur
TivoliVredenburg, Utrecht
inleiding Kees Wisse, 19.30 uur
SERIES AVROTROS KLASSIEK 1, MUZIKALE MEESTERWERKEN, GROOT OMROEPKOOR EXTRA, AVROTROS VRIJDAGCONCERT

Die Schöpfung: Adam en Eva in de nog jonge wereld

Radio Filharmonisch Orkest
Groot Omroepkoor
Leonardo García Alarcón dirigent

Elsa Benoit sopraan (Gabriel, Eva)
Sebastian Kohlhepp tenor (Uriel)
Daniel Schmutzhard bariton (Raphael, Adam)

Haydn Die Schöpfung

Die Schöpfung is het beroemde 'scheppingsverhaal in tonen'. Ze geeft een tijdsbeeld, over de opvattingen over God, de wereld en de mens. En de plaats van die mens in de wereld. Prachtig zijn de uitbeelding van zonne- of maneschijn, zee, lucht, diverse dieren en 'de eerste mensen'. Adembenemend is de tastende en zoekende uitbeelding van de chaos aan het begin.

Het Zondagochtend Concert met hoogtepunten uit *Die Schöpfung* wordt zondag 23 december, 11.00 uur rechtstreeks vanuit het Concertgebouw uitgezonden op NPO Radio 4.

zaterdag 1 december 14.15 uur
Concertgebouw, Amsterdam
WWW.ZATERDAGMATINEE.NL

Feeëriek harpconcert door Lavinia Meijer

Radio Filharmonisch Orkest
Ludovic Morlot dirigent
Lavinia Meijer harp

Mendelssohn Ouverture Midzomernachtsdroom
Saariaho Trans (Nederlandse première)
Stravinsky De vuurvogel

zaterdag 8 december 13.30 (!) uur
Concertgebouw, Amsterdam
WWW.ZATERDAGMATINEE.NL

Romeo en Julia in Zwitserland

Radio Filharmonisch Orkest
Groot Omroepkoor
Sir Mark Elder dirigent
Benjamin Goodson koordirigent

Matthew Newlin tenor
Marina Costa-Jackson sopraan
Tim Kuypers bariton
Callum Thorpe bas
David Stout bariton
Tibbe Alkemade jongenssopraan
Emily Rowe meisjessopraan
Aylin Sezer sopraan
Jeannette van Schaik sopraan
Nina van Essen mezzosopraan
Raoul Steffani bariton
Leon van Liere tenor
Martijn Sanders bas

Delius A village Romeo and Juliet
Nederlandse première

colofon

PROGRAMMERING
Astrid in 't Veld
PRODUCTIE
Manon Tuynman, Lucas Bos
MARKETING & COMMUNICATIE
Marco van Es, Vera Vos, Mary Fan Zandkamp
ADMINISTRATIE & FINANCIËN
Stichting Omroep Muziek
PRESENTATIE AVROTROS NPO RADIO 4
Mark Brouwers
MANAGER RADIO FILHARMONISCH ORKEST & GROOT OMROEPKOOR
Wouter den Hond
ARTISTIEK LEIDER
Kees Vlaardingerbroek
DIRECTEUR STICHTING OMROEP MUZIEK
Roland Kieft
PROGRAMMATOELICHTING
Michiel Cleij
REDACTIE PROGRAMMABOEK
Clemens Romijn
VORMGEVING
Dorine Verharen
EINDREDACTIE
Onno Schoonderwoerd